

Above the line costs / išlaidos iki filmavimo / – filmo gamybos biudžeto dalis, apimanti lėšas iki filmavimo pradžios: išlaidos autorių teisėms įgyti, pagrindinių filmo kūrėjų – prodiuserio, scenarijaus autoriaus, režisieriaus, operatoriaus, aktorių ir kt. honorarai (žr. *Below the line costs*).

Academy of Motion Picture Arts and Sciences (AMPAS) / Kino meno ir mokslo akademija / – kinematografininkų organizacija, skatinanti šios srities plėtrą. Be kita ko, apibrėžia kine naudojamos technikos parametrus, rėmelio formatą, filmo rodymo, kino salių akustikos standartus. Įkurta 1927 m. JAV, vienija per 6000 įtakingiausių kino profesionalų, kasmet skiria itin prestižiniu laikomą apdovanojimą – „Oskarą“.

Acquisition / prijungimas / – įmonių jungimo būdas, kai jų viena ar daugiau prijungiama prie kitos ir pastarajai pereina visos reorganizuojamos įmonės ar kelių įmonių teisės bei pareigos.

Action / veiksmas / – komanda aktoriams pradėti vaidinti; paprastai filmavimo aikštelėje ją duoda režisierius.

Action still / nuotrauka iš filmo / – iš filmo negatyvo išdidinta nuotrauka – kitaip nei filmavimo aikštelėje nufotografuota filmo reklamai ar pristatymui skirta nuotrauka.

Actor, actress / aktorius, -ė / – profesija asmenų, kuriančių vaidmenis kino ir TV filme bei teatre. Pagal vaidmens svarbą – statistai, antraplanių ir pagrindinių vaidmenų atlikėjai.

Additional photography / papildomas filmavimas / – 1) dėl nepakankamai geros kokybės ar kitų priežasčių perfilmuotos scenos; 2) papildomai, atskirai nufilmuotos specialiosios scenos: povandeninės, oro ir kt.

Adaptation / adaptacija / – 1) pagal literatūros kūrinių (romaną, novelę, pjesę ir kt.) parašytas scenarijus, kinui pritaikytas originalus siužetas; atliekama parengiamuoju filmo kūrimo laikotarpiu; 2) reklamos pritaikymas rinkai; 3) medijų produkto pritaikymas kalbinėms teritorijoms.

Adaptation rights / adaptacijos teisė / – teisė pritaikyti literatūros kūrinių teatrui arba kinui.

Advance (payment) / avansas / – išankstinė įmoka ar pirmoji paramos dalis.

Advertising / reklama / – bet kokios formos mokamas ar panašiomis sąlygomis sukurtas produktų ar paslaugų propagavimo pranešimas, susijęs su privačiais ar viešais verslo, pramonės, profesiniais interesais. Reklama turėtų laikytis šių pagrindinių principų: būti sąžininga, garbinga, neklaidinanti, nedaranti žalos vaikams.

Agent / agentas / – fizinis ar juridinis asmuo, įgaliotas aktoriui, režisieriui, operatoriui ir pan. ieškoti darbo užsakymų ir ginti atstovaujamo asmens interesus, paprastai už 5–15 proc. sutarties sumos mokestį.

AIDA (Attention, Interest, Desire, Action) / dėmesys, susidomėjimas, noras, veiksmas / – modelis, kuriuo nusakomas siekiamas reklamos ar pristatymo poveikio procesas potencialaus pirkėjo sąmonėje.

American Society of Cinematographers (ASC) / Amerikos kino operatorių asociacija / – organizacija, kurios tikslas skatinti kino operatoriaus meno kūrybinę ir techninę raidą, stiprinti ryšius tarp šios profesijos atstovų. Įkurta 1919 m., leidžia žurnalą *American Cinematographer*.

Analogue / analoginis būdas / – garso ir vaizdo įrašymo bei perdavimo būdas, kai informacija užkoduojama tolydžiai kintančiais elektrinių (ar kitokių) signalų parametrais – dažniu ar amplitude. Alternatyva yra skaitmeninis (*digital*) būdas, kai informacija užkoduojama diskrečiomis skaičių sekomis.

Anamorphic format / anamorfinis formatas / – plačiaekranis kadro formatas (2,35:1), išgaunamas keičiant vaizdo proporcijas į ilgį ir į plotį. Filmuojant ir projekcijos metu naudojama speciali cilindrinė optinė sistema (anamorfozinis objektyvas). Kino juostoje anamorfuotas vaizdas atrodo ištemptas į ilgį, o kad proporcijos būtų įprastos, specialiais optiniais prietaisais vaizdas ekrane ištempiamas į plotį. Pradėtas plačiai taikyti 1953 m. sukūrus plačiaekranio kino sistemą „CinemaScope“, kuri turėjo padidinti kino išraiškumą, TV užkariaujant vis didesnę žiūrovų dėmesį.

Ancillary rights / gretutinės teisės / – filmo gamintojų teisės, numatytos LR autorių ir gretutinių teisių įstatyme; garantuoja teisę į pilną už parduotus filmo DVD, VHS, CD įrašus, transliaciją TV kanalais, pagal filmą sukurtus žaislus, knygas ir pan.

Animation / animacija / – 1) kino rūšis, kai naudojant tam tikrą techninių priemonių sistemą judesio imitacija kuriama vaizdą klojant ant vaizdo. Pagrindinės rūšys: pieštinė, lėlių, kompiuterinė. Kartais naudojama speciali technika, pvz., piešiama tiesiai ant juostos; 2) fiksuotomis scenomis, kadras po kadro arba serija grafinių vaizdų ar kadrų sukurta judesio imitacija.

Animator / animatorius / – dailininkas, kuriantis animacinio filmo maketą ir piešiantis svarbiausius judesius imituojančius piešinius.

Anime / animė / – Japonijoje kilusi animacijos rūšis; būdinga griežta ir spalvinga grafika, stilizuoti ir energingi veikėjai. Dažnai tokių filmų pagrindas – japonų komiksai.

Answer print / nulinė kopija / – pirmoji filmo kopija su garsu ir vaizdu, daroma po spalvų ir šviesų korekcijos. Joje atliekami paskutiniai pataisymai prieš gaminant galutinę, viešai rodyti tinkamą kopiją.

Art director / filmo dailininkas / – filmo kūrybinės grupės narys, prižiūrintis filmo dekoracijų bei filmavimo aikštelių įrengimą bei estetinę filmo visumą.

Art house / nekomercinis kinas / – 1) filmai, kurių meninė vertė svarbesnė už komercinę sėkmę; 2) kino teatras, daugiausia rodantis klasikinius ar naujus nekomercinius filmus, vykdamas edukacines programas. Tarptautinė tokių kino teatrų konfederacija (CICAE) įsteigta 1955 m. Paryžiuje.

Aspect ratio / kadro formatas. Kadro formatas apibūdinamas ilgio ir aukščio santykiu (1:1,33; 1:1,37; 1:1,66; 1:1,85).

Assistant camera / operatoriaus asistentas / – kameros grupės narys, kuris padeda vyriausiajam filmo operatoriui, prižiūri ir parengia darbui kamerą. Mažoje filmavimo grupėje atlieka ir fokusuotojo pareigas (žr. *Focus puller*).

Assistant director / režisieriaus asistentas / – režisieriaus padėjėjas; dirba kartu su režisieriumi nuo pirmos iki paskutinės filmavimo minutės, derina su kadro filmavimu susijusias detales, atsako už aktorių, kūrybinių ir techninių darbuotojų atvykimą į reikiamą vietą laiku, filmavimo grafiko laikymąsi ir kt. Paprastai būna ne vienas, o du ar daugiau režisieriaus asistentų.

Associate producer / asocijuotasis prodiuseris / – prodiuserio partneris, prisidedantis prie gamybos ir perimantis dalį pagrindinio prodiuserio funkcijų. Juo gali būti ir finansuotojas, scenarijaus autorius, vadybininkas ir kt.

Association Internationale du Film d'Animation (ASIFA) / Tarptautinė animacinių filmų

asociacija / – organizacija, skatinanti animacijos plėtrą ir jos kūrėjų bendradarbiavimą. Įkurta 1960 m. Prancūzijoje.

Audience / žiūrovai / – kino ar TV filmo arba programos auditorija.

Audiovisual / audiovizualinis, audiovizualinis sektorius / – 1) garso ir vaizdo; 2) priemonių, procesų, kūrinių, programų, suvokiamų vienu metu klausia ir rega, visuma. Kinas yra audiovizualus, būtent jis padarė įtaką audiovizualinės industrijos atsiradimui.

Audiovisual policy / audiovizualinė politika.

Europos Bendrijos institucijų tikslai audiovizualiniame sektoriuje – ginti Europos audiovizualinės produkcijos kūrėjus, reguliuoti rinką ir atstovauti kūrėjų interesams Pasaulio prekybos organizacijoje (*World Trade Organization*) 9-ojo deš. pradžioje naujų transliacijos ir kino platinimo technologijų raida ir suvokimas, kad Europos Bendrija vis labiau atsilieka kuriant televizijos programas, paskatino Bendrijos institucijas imtis technologinių, ekonominių ir kultūrinių priemonių. 1984 m. Europos Komisija pristatė *Žaliają knygą*, kuria buvo įkurta bendroji TV transliacijos rinka. Tais pačiais metais Europos Taryba priėmė nutarimus dėl Europos TV programų industrijos, apibrėžė priemones kovai su audiovizualiniu piratavimu ir suderino taisykles, reguliuojančias filmų platinimą įvairiomis medijos priemonėmis. 1989 m. buvo priimtas kertinis Europos Bendrijos audiovizualinės politikos dokumentas – direktyva „Televizija be sienų“. 1999 m. Komisija paskelbė komunikatą „Europos Bendrijos audiovizualinės politikos principai ir gairės skaitmeniniame amžiuje“ (*Principles and guidelines for the Community's audiovisual policy in the digital age*). Siekiant sustiprinti Europos audiovizualinės pramonės konkurencingumą, 1990 m. pradėjo veikti paramos programa MEDIA.

Author's rights / autorių teisės / – asmens turtinės ir neturtinės teisės į literatūros, mokslo ir meno kūrinius. Atsiranda kūrinių sukūrus, galioja dar 50–75 m. po autoriaus mirties.

Automatic support-distribution / automatinė filmų platinimo schema / – programa nenacionalinių Europos filmų platinimui skatinti, daugiau investuojant į tokius filmus, kurie tikėtinau pritrauks plačią auditoriją. Remia ryšių tarp platintojų ir filmo gamybos bendrovių plėtrą, šitaip stiprindama nenacionalinių Europos filmų konkurencingumą. Paramos dydis priklauso nuo filmų kilmės, lankomumo ir pajamų.